

מזונות והזנה

CLA, תחמיץ חיטה אביב 2002 וקצת יותר

עופר קרול, 'החקלאית'

החיטה עוד בפריחה או בתחילת מילוי הגרעין בין הגשמים ויש, וזה כנראה הרוב שקצרו את החיטה בפסח ויום העצמאות כאשר הצמחים בגרעין מלא. המצב שנוצר נותן בידנו ובידי החוקרים העוסקים בנושא, הזדמנות לנסות ולהשוות גם נושא מרתק זה אשר יתכן ויתן לנו כלים נוספים לשיפור המערך התזונתי בעתיד.

אחרי "הגימיק" של ה-CLA נראה כי אביב 2002 לימד אותנו לקח אחד חשוב ביותר. לקצור כשאפשר ולא לשעות לאלה הרוצים תמיד ובכל מצב יבול מרבי של חומר יבש לדונם. למדנו כי כבר עם תחילת מילוי הגרעין יש המרה בצמח בין צלולזה איכותית ונעכלת לעמילן, בין מזון גס איכותי לשילוב של קצת יותר קש וקצת יותר גרעינים. תכנון הקציר מתחיל בזריעה. הלקח החשוב הוא להקפיד על זנים אפילים ובעיקר באדמות הכבדות בעוד שבאדמות הקלות ובמדוונות ניתן לזרוע זנים "רגילים" אבל כנאמר למעלה, לקצור כשאפשר ולא להמתין לשגיונות מזג האוויר. לקח נוסף ולא פחות חשוב הוא לשמור תחמיץ ו/או חציר "ישן" לאביסה בחודש אפריל – מאי מאחר שהיבול החדש לא תמיד מוכן לשימוש מיד אחרי חג הפסח. בור תחמיץ קטן לתמרון בתקופת המעבר יכול להיות חלק חשוב ממערכת המבנים למעבר נכון וחלק יותר בין יבולי השנים השונות.

להכרתי, הגיע הזמן בו נתכנן מראש זנים ושטחים למספוא ולא נעמוד בעונת הקציר במאבק האינ-סופי עם "המגדלים" שמשום מה מטרדם שונה משלנו.

לפני כ-15 שנה ביקרתי בארצות-הברית. בכל אתר מחקר ובכל אוניברסיטה היה חוקר או צוות חוקרים שעסק במחקר הורמון הגדילה (BST). היום הנושא עדיין קיים, אבל הגיע כנראה למיצוי וכפטריות אחר הגשם כמעט כולם עברו למחקר של החומצה הלינלואית המצומדת (CLA) שזאת חומצת שומן המצויה בחלב וכנראה תורמת למניעה של חלק ממחלות הסרטן. מבטיחים לנו את פריצת הדרך של החלב למרכז הבמה. החלב כגורם רפואי ולא יותר אויב הציבור, הלוואי ותימצא פריצת הדרך. בהזנה, הוספת שומן למנה כבר לא רק כמקור לאנרגיה, אלא כדרך לשינוי הרכב שומן החלב בכיוון של יותר CLA. (Jenkins T. in the Southwest Nutrition Conference, Arizona (Feb 2002).

T.R. Overton מאוניברסיטת קורנל מראה באותו כנס, כי תוספת CLA למנה (שומן מוגן) תורמת לעליה בייצור החלב ובייצור ה-CLA בו, אבל גורמת לירידה באחוז השומן הכללי. האם המערכת המקצועית/כלכלית שלנו מוכנה לשינוי כגון זה?

ה-CLA נושא חדש ומרתק. אז איך זה קשור עם תחמיץ אביב 2002? נראה כי צריך לחזור לבסיס ההזנה של מעלי-הגרה ופרות החלב כמו שראינו בדיווח של בן-גדליה וחובריו בחוברת חקר ומעש 24 (מרץ 2002), על העליה המשמעותית של ריכוז ה-CLA בחלב כאשר המנה הכילה ירק זון טרי ואולי יהיה אפקט דומה לאביסה של חיטה שנקצרה בבתוליה. אקלים אביב 2002 יש בו מי שקצר את